

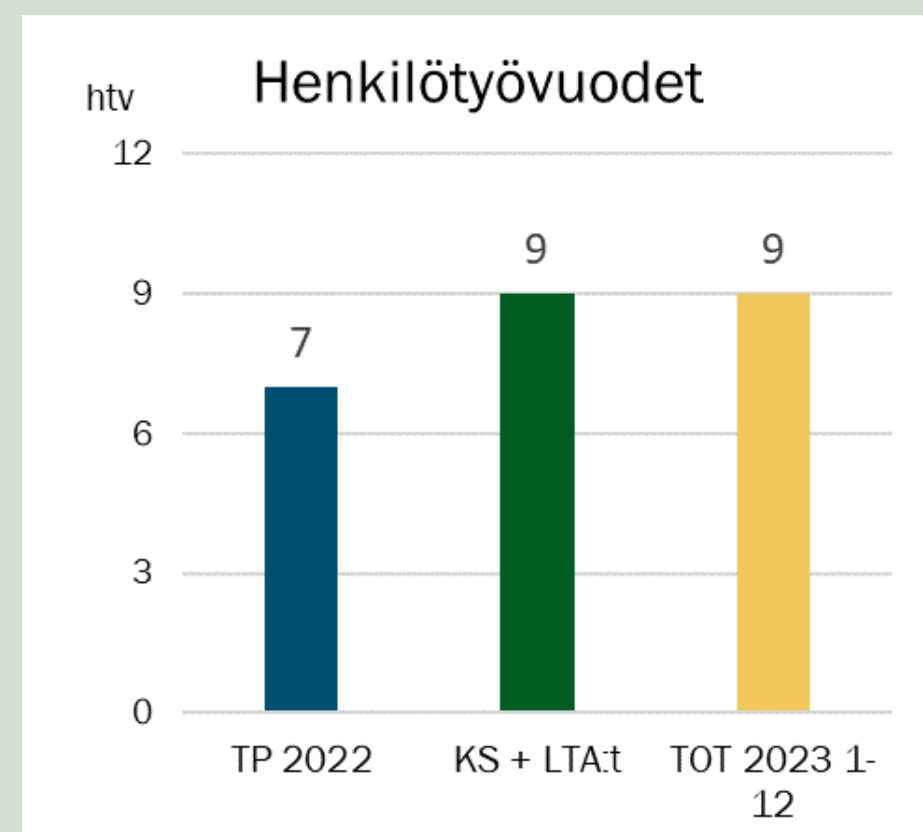
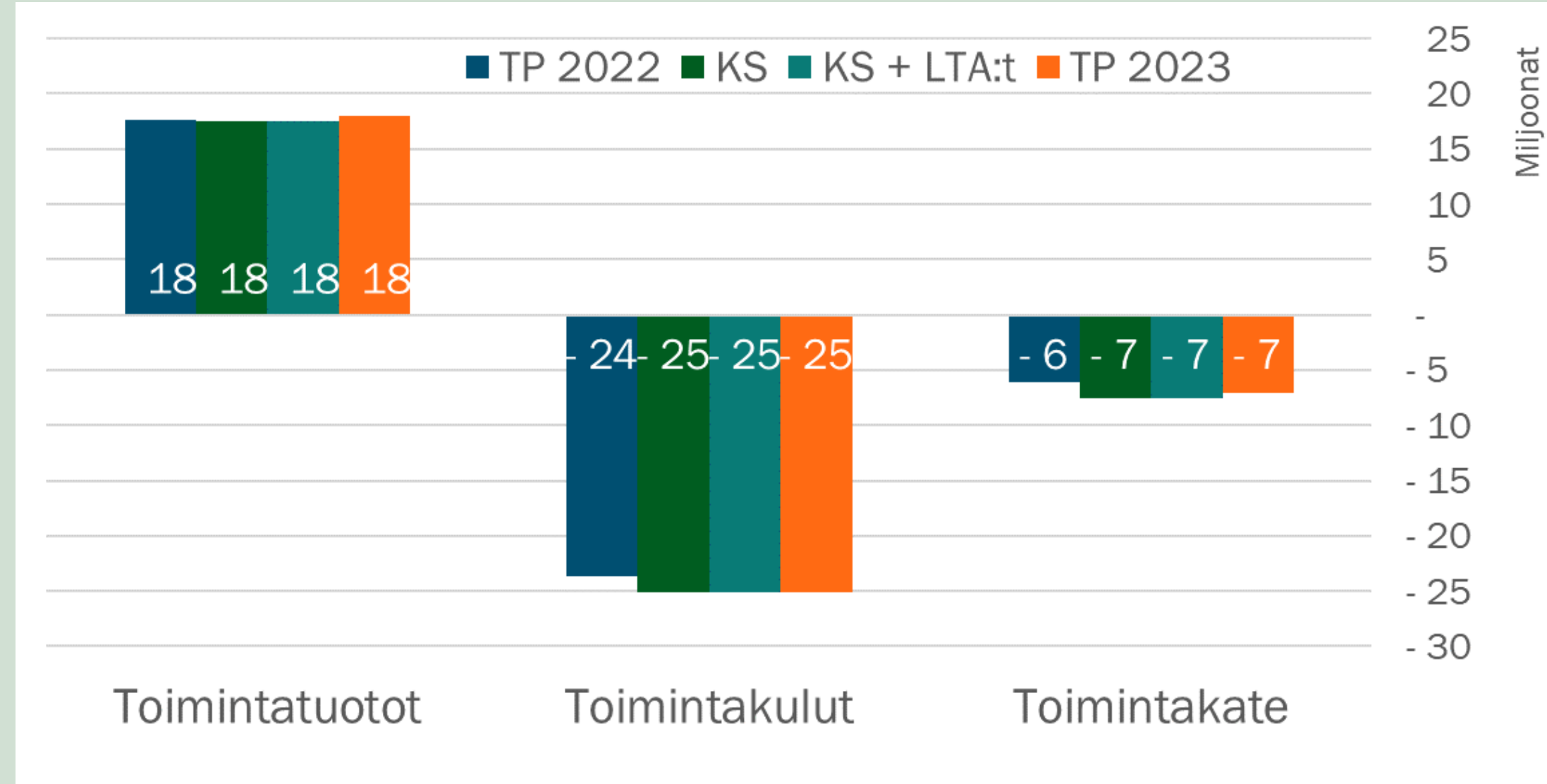
Joukkoliikenne

Seurantaraportti
tammi-joulukuu 2023

Lahden seudun
joukkoliikennelautakunta
23.4.2024



Palvelualuejohtajan katsaus



JOUKKOLIIKENTEEEN
MATKAT
7 765 270 kpl
(Vuosiarvio 7,3 milj.)

- Vuonna 2023 matkustajamäärä oli +3,8% yli vuoden 2019 tason.
- Muiden viime vuosien tasoon verrattuna matkustuksen muutos on seuraava: 2020: +61%, 2021: 66%, 2022: 21%
- Kokonaisuutena menot talousarvion mukaiset:
 - Liikennöintikustannusten indeksimuutokset olivat hieman alle budjetoidun. Kustannusten nousivat, mutta nousu huomioitiin budjetoinnissa.
 - Lippu- ja maksujärjestelmän kustannukset ylittivät budjetoidun johtuen kustannusten noususta.
 - Kaupunkipyörien osalta yksittäisiä kuluja, joista tuli ylityksiä
- Vuonna 2023 lipputulot olivat noin 8% yli vuoden 2019 tason
 - Euromääräisenä ero vuoteen 2019 oli noin +0,9 milj. euroa, josta noin 0,4 milj. euroa johtui väliaikaisesta ALV-muutoksesta
- Kokonaisuutena tulot 0,5 milj. euroa yli talousarvion

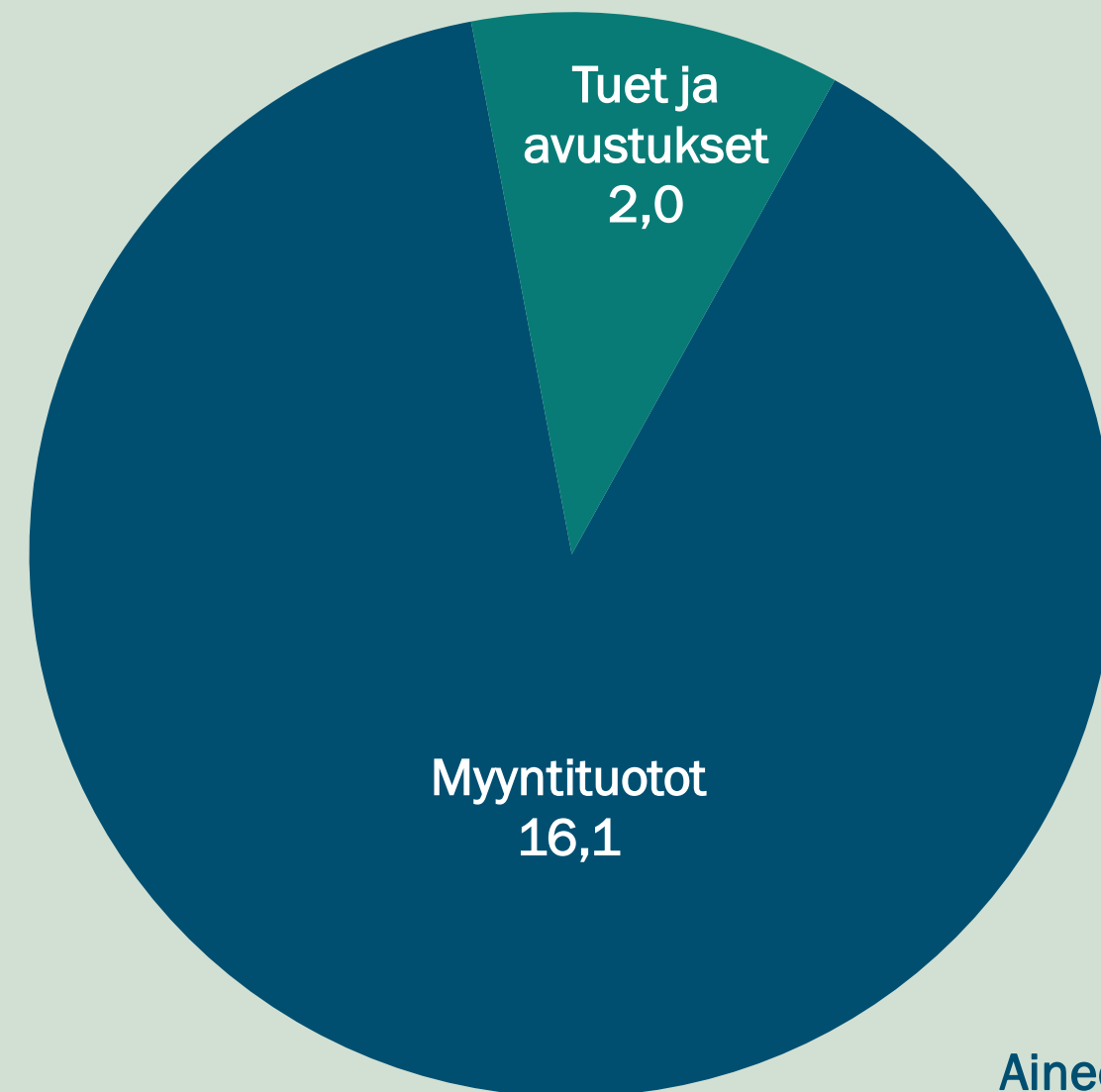
Talouden ennuste ja poikkeamat

TOIMINTATUOTOT

TP 2023

18,04

milj. euroa
(2022: 17,59)



Joukkoliikenteen toimintatuottojen toteuma on +0,5 milj. talousarviota suurempi. Toimintatuottojen toteuma on 18,04 milj.

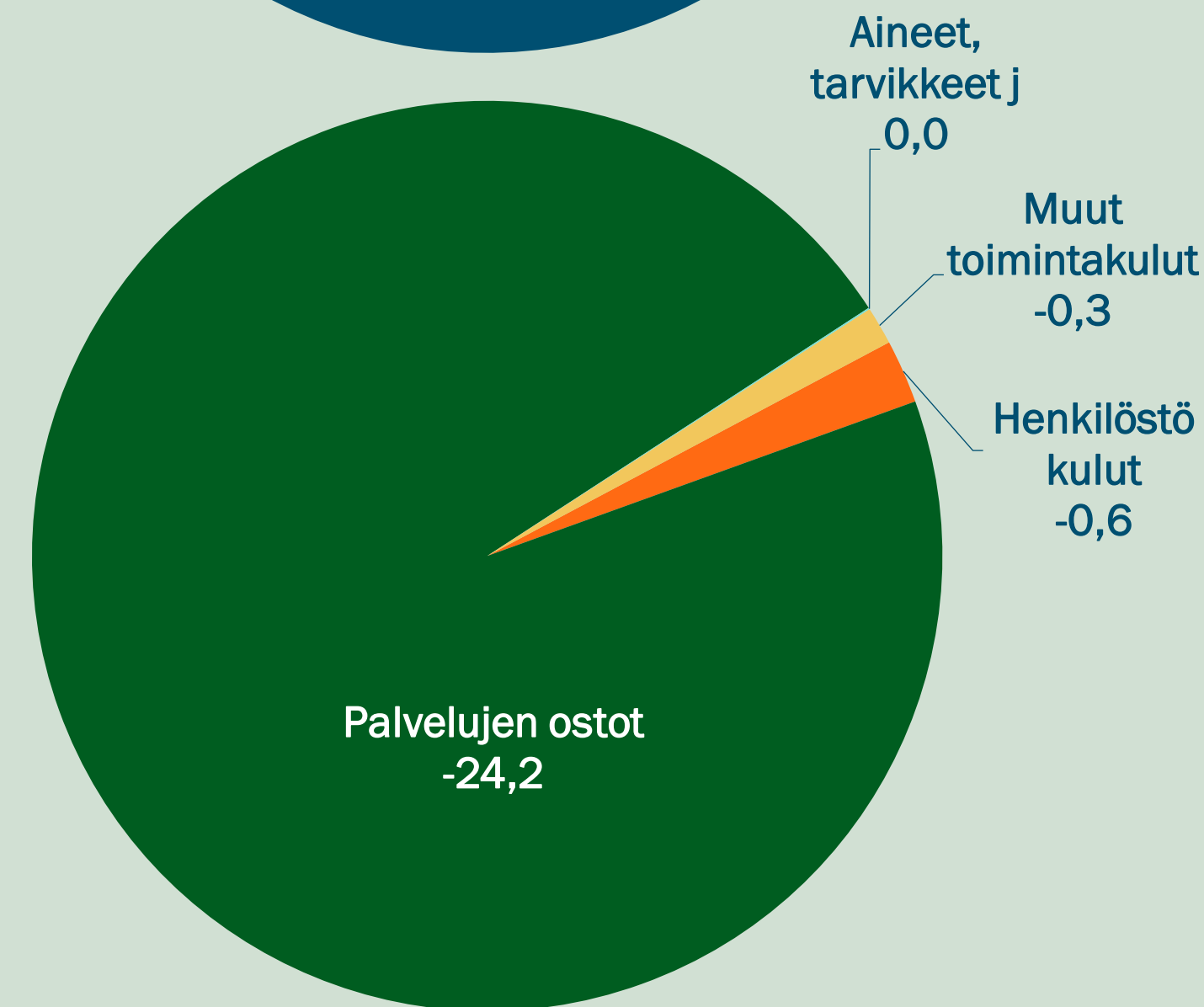
Toimintakulut toteutuivat 0,03 milj. talousarviota suurempina. Toimintakulujen ennuste on 25,08 milj.

TOIMINTAKULUT

TP 2023

25,08

milj. euroa
(2022: 23,66)



TOIMINTATUOTOT POIKKEAMA

+0,5
milj. euroa

TOIMINTAKULUT POIKKEAMA

+0,0
milj. euroa

Merkittävimmät toimintakulut

Merkittävimmät toimintakulut	TA 2023	TP 2023	Toteuma-%
Joukkoliikenteen kuljetukset	22 453 900	21 750 502	96,9
Muut palvelut	982 000	1 012 207	103,1
ICT-palvelut	703 500	994 242	141,3
Asiantuntijapalvelut	180 400	101 247	56,1
Henkilöstökulut	534 900	567 614	106,1
Markkinointi	36 800	80 784	219,5
Muut toimintakulut	70 100	336 968	480,7

Toiminnan kuvaus

JOUKKOLIIKENTEEEN MATKAT

7 765 270 kpl

(Vuosiarvio 7,3 milj.)

MANKELIEN KÄYTTÖASTE

Kausi 2023: 2,83

Parhaat kuukaudet elo- ja
syyskuu 2023: 3,49
(Tavoite 4,0 ajoja/pv)

BUSSIEN KÄYTTÖVOIMA 9/2023

Sähkö 32 kpl
Biodiesel 45 kpl
Diesel 26 kpl

(2023 tavoite
Sähkö 32 kpl
Biodiesel 42 kpl
Diesel 25 kpl)

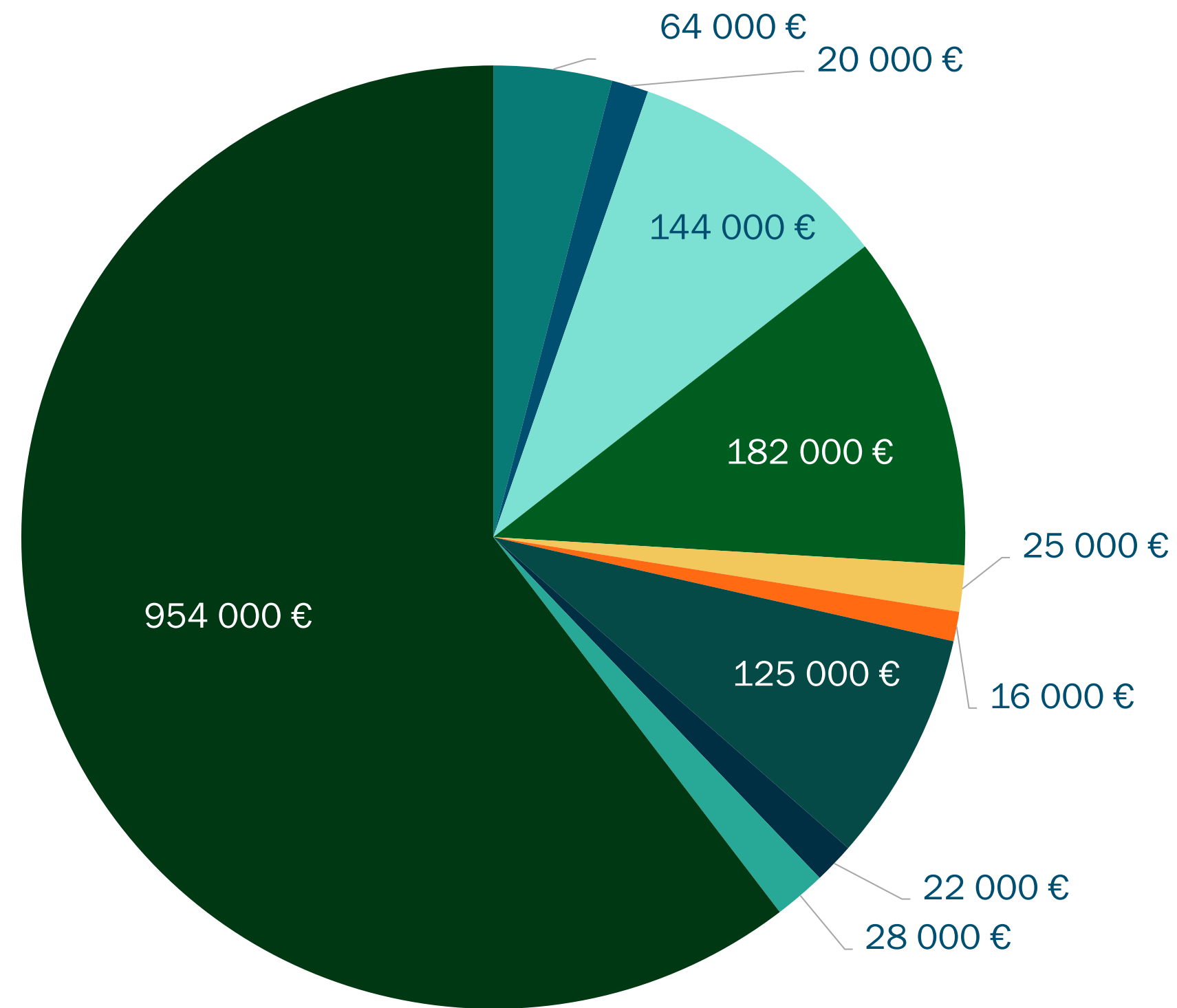
ASIAKASTYYTYVÄISYYS 11/2023

Yleisarvosana 4,03/5

- 2023 matkustus
 - +18% vuoteen 2022 verrattuna
 - +4% vuoteen 2019 verrattuna
 - Toukokuu-joulukuu 2023 tehtiin jokaiselle kuukaudelle uusi matkustajaennätys ja marraskuussa LSL:n historian suurin kuukausittainen matkustajamäärä
- Vyöhykeuudistus otettu käyttöön 1.3.2023
- ALV 0% 1.1.2023 - 30.4.2023. Lipputuloaikutus noin +0,4 milj. euroa.
- Kaupunkipyörien ja asemien määrää nostettu kaudelle 2023 +100%.
 - Vuokrauksien määrä +166% verrattuna edelliseen kauteen

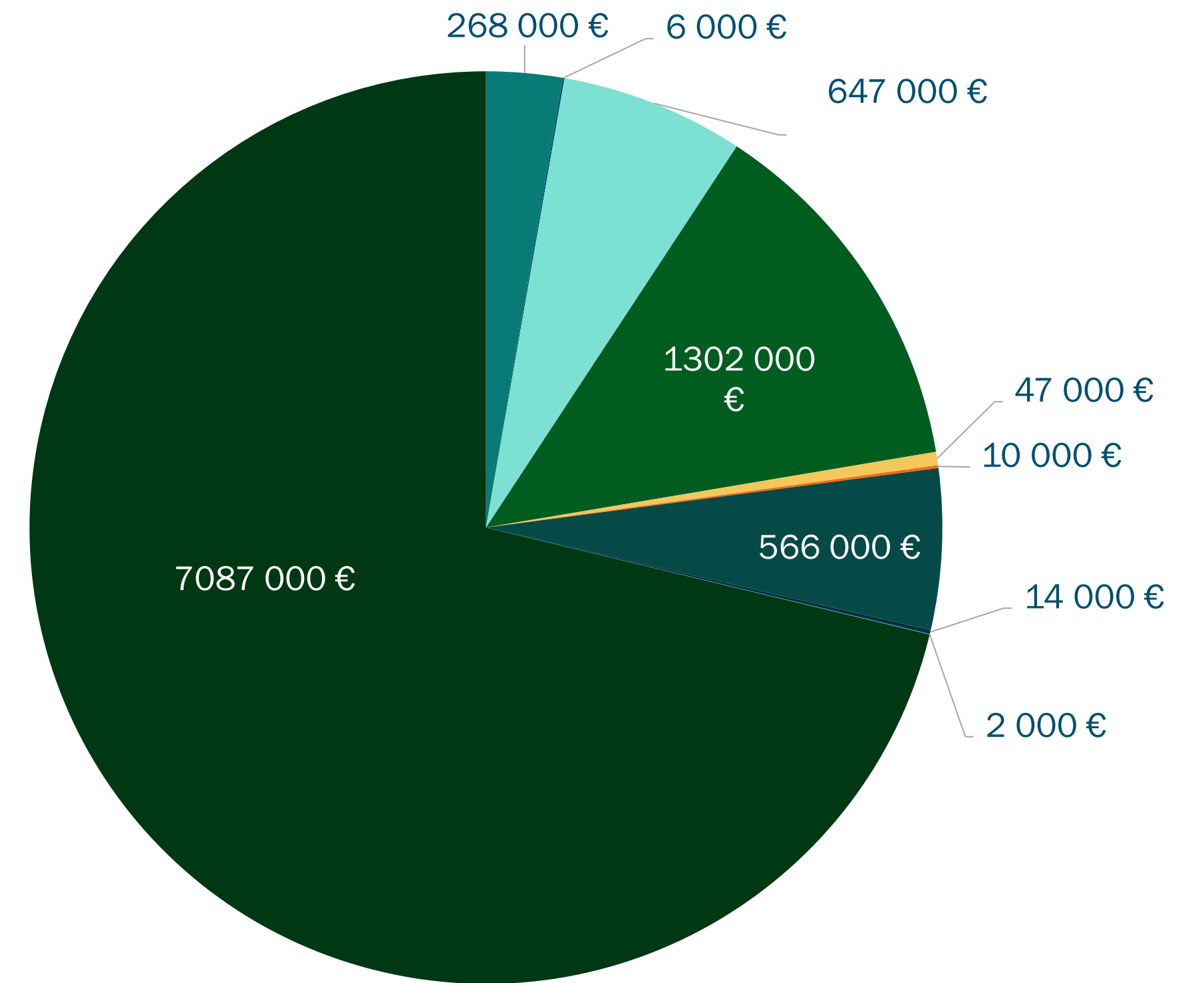
Kuntaosuudet

Toimintakulut TP 2023



- Asikkala
- Hollola
- Orimattila
- Lahden osuus
- Hartola
- Iitti
- Padasjoki
- Heinola
- Kärkölä
- Sysmä

Liikennöintikulut TP 2023

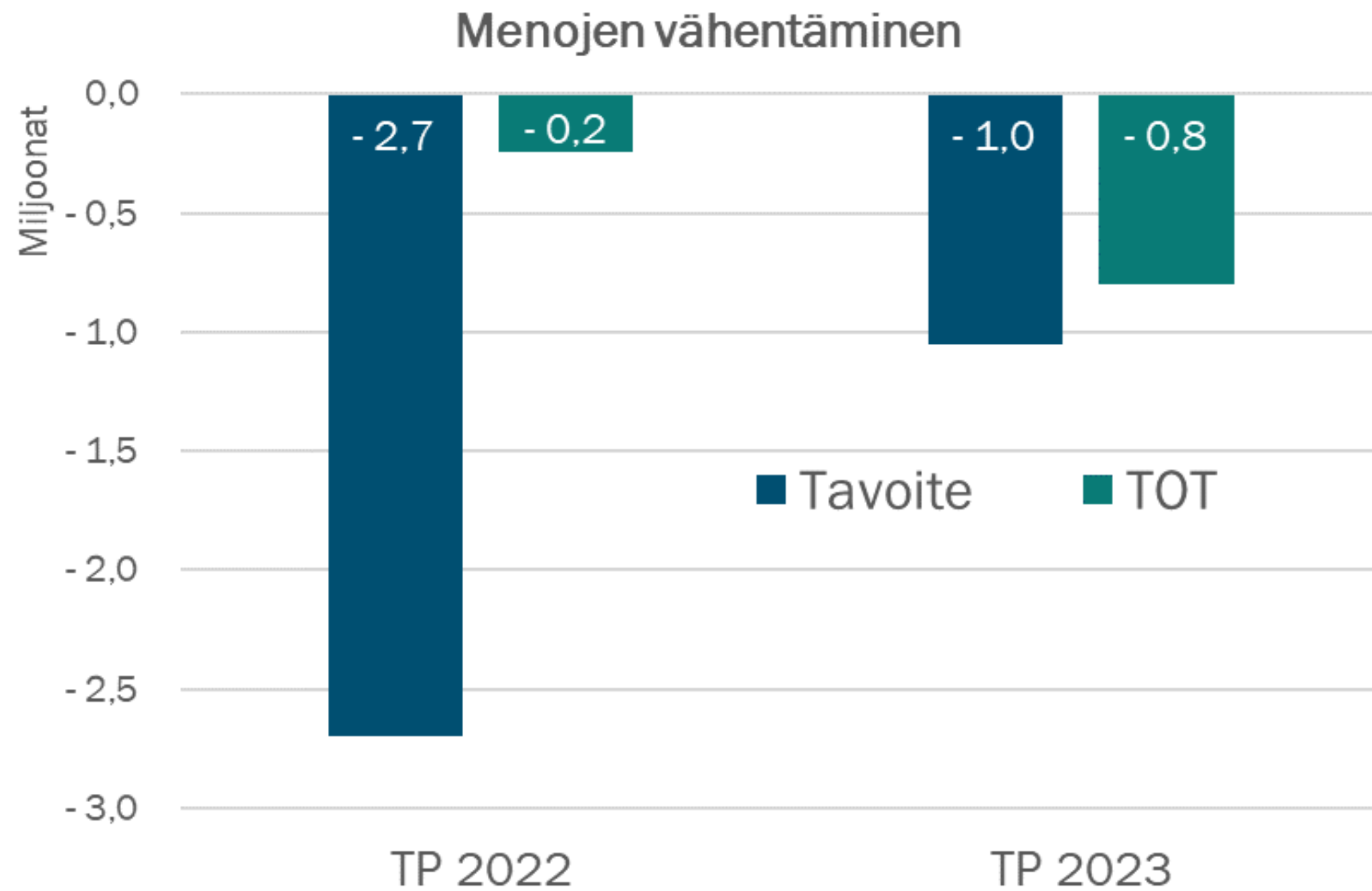


- Asikkala
- Hollola
- Orimattila
- Lahden osuus
- Hartola
- Iitti
- Padasjoki
- Heinola
- Kärkölä
- Sysmä

Valtionavustukset

- Valtionavustuksia Lahden seudulle myönnetty 2023 vuodelle n. 2,8 milj. euroa, joka noin 0,3 milj. enemmän kuin arvioitu talousarviota valmistellessa.
 - Ero johtuu digitalisaatioavustuksesta, jota saatu useiden joukkoliikenneviranomaisten kanssa yhteistyössä tehtyyn lippu-, maksu- ja informaatiojärjestelmän kehittämiseen vuosina 2022-2023, esim. Lähimaksu, uusi suunnittelujärjestelmä, jne.
- Joukkoliikenneyksikön talouteen on käyttösuunnitelmassa arvioitu jäävän avustuksia n. 1,8 milj. euroa, toteuma n. 2,0 milj. euroa. Loput myönnetystä avustuksesta kohdistetaan muille jäsenkunnille.
- Avustukset Lahden seudulle edellisinä vuosina
 - 2021 yht. noin 5 milj., josta koronatuen osuus noin 2,5 milj.
 - 2022 yht. noin 4,1 milj., josta koronatuen osuus noin 1,5 milj.
 - Merkittävin ero edellisiin vuosiin > koronatuen poistuminen

Uudistumis- ja muutosohjelma (LUMO)



Menojen vähentäminen

ennuste -0,8 milj. euroa (tavoite -1,0),
kaupunkiympäristön palvelualue

- Joukkoliikenteessä muutostoimenpiteet suoritettu, mutta kustannustason noususta johtuen lähinnä vähentäneet nettokustannusten nousua.
 - Ilman toiminnallisia muutoksia joukkoliikenteen ostot olisivat nousseet vuodesta 2020 vuositasolla n.+4 milj. puhtaasti indeksitarkistusten myötä. Toteutunut kustannusnousu noin +3 milj..
 - Seuraavat isommat uudet sopimukset aikaisintaan 6/2026 alkaen, mahdollisuus laskea kustannuksia käyttövoimien muutoksilla
- 13.9.2022 joukkoliikennelautakunnassa vyöhykeuudistukseen päätetyt lippuhintojen korotukset toteutettu vyöhykeuudistuksen käyttöönoton yhteydessä 1.3.2023 alkaen.
- ALV muutosta 1.1.2023-30.4.2023 ajalle ei ole viety asiakashintoihin, jolla saatu 10% lipputulojen lisäys kyseiselle ajanjaksolle. Vaikutus tuloihin noin +0,4 milj.



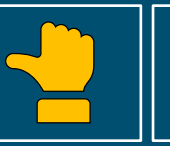
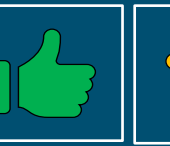
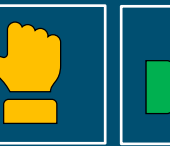
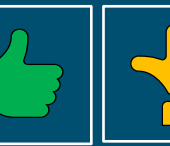
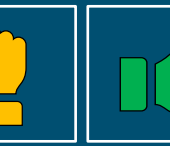
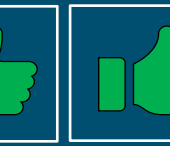

Liitteet



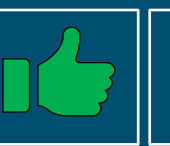

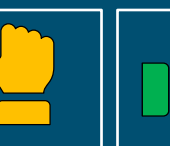
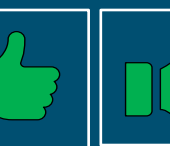
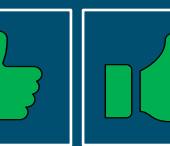

- Talouden toteuman seuranta yksiköittäin
- Kärkihankkeiden toteumat 2023
- Henkilöstö
- Sanastosesitteet

Talouden toteuman seuranta (1 000 euroa)

Sitovuusalue	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Tilinpäätös edv.	Toteuman muutos%	Toteuma edv.	TA/TP muutos%
Joukkoliikenne L_7S04							
Tulot	17 556	18 043	102,8	17 588	2,6	17 588	-0,2 %
Netto	-7 497	-7 039	93,9	-6 073	15,9	-6 073	23,4 %
Menot	-25 053	-25 082	100,1	-23 661	6,0	-23 661	5,9 %

Kärkihankkeiden toteummat 2023




1. **Hiilineutraali Lahti**         


2. **Osaava Lahti**        

3. **Elävä Lahti**    

4. **Hyvinvoiva Lahti**     

5. **Houkutteleva työnantaja Lahti**      

 Tavoitteet toteutuivat
 Tavoitteet toteutuivat osittain
 Tavoitteet eivät toteutuneet

 17_{KPL}  14_{KPL}  1_{KPL}

Hiilineutraali Lahti



Tavoitteet toteutuivat



Tavoitteet toteutuivat osittain



Tavoitteet eivät toteutuneet

	Vauhditamme energiamurrosta
	Luomme edellytyksiä sähköisen liikenteen lisäämiselle
	Laajennamme kaupunkipyöräjärjestelmää
	Kehitämme joukkoliikenteen tarjontaa, maksamista ja kasvatamme lipputuloja.
	Edistämme hiilineutraalia rakentamista ja nostamme energiatehokkuutta olemassa olevassa rakennuskannassa.
	Jalkautamme EU:n kaupunkien mission.
	Parannamme tapahtumien hiilineutraaliusedellytyksiä.
	Edistämme asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä luontolähtöisesti.
	Lisäämme koulu- ja päiväkotiruokailussa kasvisruokapainotteisuutta.

Tukee strategian tavoitteita:

- Lahti on hiilineutraali 2025
- Kiertotalous liiketoiminta kasvaa
- Lahtelaiset ovat terveempiä ja liikkuvat enemmän
- Suurin osa uudesta rakentamisesta sijoittuu kestäville kaupunkirakenteen vyöhykkeille
- Luonnon monimuotoisuus vahvistuu

Hiilineutraali Lahti






Tavoitteet toteutuivat



Tavoitteet toteutuivat osittain



Tavoitteet eivät toteutuneet



TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Vauhditamme siirtymistä kestäväan energiaan. (koha+kymp) 	Lähtötaso: Kestävän energian ja ilmastonmuutoksen toimintasuunnitelma päivitettävänä. Päästövähennysten kirstystarve. Tavoite: Hiilineutraali Lahti 2025, päästövähennystavoite -75,6% vuonna 2023.	Päästövähennykset Uusiutuvan energian tuotanto Energiatehokkuus	- Ren-Gas Oy:n asemakaava eteni ehdotusvaiheeseen. Valtuusto käsittelee kaavan tammikuun 2024 aikana. Lainvoimainen asemakaava on edellytys TEM tukien saannille. - Vetytankkausaseman selvityksen tekemiseen on saatu rahoittajalta lisäaikaa 8/24 asti (yhteistyö Ladecin kanssa). - Lahden suunta -työ 2021-2025 etenee aikataulussa. Lahden suunta -työn luonnos oli nähtävillä kesällä 2023 ja ehdotuksen valmistelu on käynnissä. Yleiskaavaluonnoksessa esitetty uusiutuvaa energiaa edistävät kaavamerkinnot- ja määräykset. Sähköenergian hankinta kilpailutetaan toimitusjaksolle 1.1.2025-31.12.2027 + optiot 2028 ja 2029. Kilpailutuksessa huomioidaan hiilidioksidineutraali sähkö. Kaikissa tulevilla ja suunnitteluvaiheessa olevissa hankkeissa selvitetään aurinkopaneelijärjestelmän toteutettavuus. KETS -sopimuksen säästötavoitteiden toteutumisen seuranta ja raportointi
Luomme edellytyksiä sähköisen liikenteen kasvulle. (koha+kymp) 	Latausasemia ei ole riittävästi. Toistaiseksi yksityisautoilun sähköistyminen ei ole riittävää hiilineutraaliustavoitteeseen nähden. / Selvitetään julkisten rakennusten ja yleisten alueiden latausinfra ja laajuus. Toteuttamissuunnitelman laatiminen yleisistä latauspisteistä	Autokanta lkm Latauspisteiden lkm Sähköisen liikenteen toteuttamissuunnitelman toimeenpanoaste	Latausinfra sijoittamisen periaatepäätös valmistelussa. Mahdollisia henkilöautojen latauspaikkoja selvitetty kaupunkisuunnittelun ja kaupunkitekniikan yhteistyönä (LE Sähköverkon näkemys huomioitu). Etsitty hyviä käytäntöjä henkilöautojen latausinfra toteuttamiseen ja pysäköinnin ehtoihin muista kaupungeista. Kilpailutus siirtynyt vuodelle 2024. Yhteisessä kasvusopimuksessa Lahti kehittää sähköistä liikennettä yhteistyössä Kempowerin kanssa. Tilakeskuksen rakennusten osalta latausinfra tarve ja operaattorimalli on selvitetty. Operaattorin ja latausinfra kilpailutusta valmistellaan.
Edistämme hiilineutraalia rakentamista ja nostamme energiatehokkuutta olemassa olevassa rakennuskannassa. (koha+kymp) 	Tavoite: Määritetään nykytila. Edistetään puurakentamista. (puurakentaminen merkittävä hiilivarasto). Kierrätysbetoniin liittyvän lainsäädännön muutos. Uusi asetus 1.9.2022.	Puurakennusten määrä, 0-energiarakennusten määrä, investointien määrä, EU-rahoituksen määrä	Merkittävä puurakentamisen osuus on otettu huomioon kaikkien hankkeiden valmistelussa. Kisapuiston pääkatsomohanke on muista syistä viivästynyt. Kaupunkisuunnittelu mukana kiertotalous-tontinluovutus kriteerien yhteiskehittämishankkeessa muiden suurimpien kaupunkien kanssa. Kiertotalous-tontinluovutus kriteeristö ja työkalu luovutetaan kunnille käyttöön 2024 alkuvuodesta Tie-, katu- ja aluesuunnittelun sekä vesihuoltosuunnittelun puitesopimus kilpailutuksen vähimmäiskriteerinä ollut osaaminen hiilijalanjäljen laskemisesta Puurakentaminen näkyvillä Ranta-Kartanon ja Kisapuiston rakennushankkeissa sekä Svinhufvudinkadun puukerrostaloissa. Alueen toiselle puukerrostalolle on myönnetty rakennuslupa ja sen rakentaminen on käynnistynyt. Koulutus kaavoittajille: Joitakin kaavoittajia on osallistunut koulutukseen. Tarve jatkaa toimenpidettä.

Hiilineutraali Lahti

 Tavoitteet toteutuivat

 Tavoitteet toteutuivat osittain

 Tavoitteet eivät toteutuneet


TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Jalkautamme EU:n kaupunkimission. (koha+kymp) 	Lähtötilanne: Lahti mukana EU:n kaupunkimissiossa. Tavoite: Kaupunkimission hyödyntäminen EU-rahoituksen ja investointien houkuttelemisessa. Hiilineutraaliustavoitteen toteuttamisen edistäminen Sidosryhmien osallistaminen	Kaupungin ilmastopimus solmittu kyllä/ei Alueelle kohdentunut kaupunkimissiorahoitus €. Sidosryhmien sitoumukset kpl	-Ilmasto-ohjelman päivitys hyväksytty KH. -pilottirahoitus 1Milj. saatu Lahteen/seudulle kestävän työmatkaliikkumisen teemaan "Systemic change towards sustainable commuting", SYCLA. -Kaupungin ilmastopimuksen valmistelu tehty ja paperit toimitettu euroopan komissiolle. Tuloksia odotettavissa helmikuussa. -sidosryhmätilaisuuksia järjestetty yrityksille ja konserniyhtiöille. -Kaupunkien missio Lahdessa –hanke päättynyt. -Suomalaisten missiokaupunkien välinen yhteistyö on aktiivista. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021-2025 luonnos nähtävillä 26.6-31.8.2023 osana Lahden suunta luonnosta. Ehdotuksen valmistelu käynnissä. Transformative cities -hanke käynnistynyt (kokeilujen kautta kestävien liikkumismuotojen edistäminen) (Suomen akatemia) Lahti Viimeinen kilometri hanke valmistunut (LAB) - Pyöräpysäköinnin edistäminen erityisesti esillä vuoden 2023 investoinneissa.
Parannamme tapahtumien hiilineutraaliusedellytyksiä. (sivi+koha+kymp) 	Parannetaan tapahtumien vastuullisuutta kehittämällä neuvontaa ja ohjausta: Työkaluja laadittu tapahtumien hiilijalanjäljen pienentämiseksi.	Työkalut otettu käyttöön kyllä/ei	Tapahtumien hiilijalanjälkilaskuri on valmistunut, ja siitä viestintä tapahtumajärjestäjille aloitettu. Ympäristöopas päivitetty Lahden uuteen ilmeeseen. Tapahtumajärjestäjille jätehuollosta tehdyn kyselyn perusteella ohjeistusta kehitetään. Tapahtumapalveluiden tekemä työkalu on otettu käyttöön ja siitä kerrotaan jokaiselle tapahtuma-luvan hakijalle. LUT:in seitsemän opiskelijaa työstivät laajan paketin toimenpide-ehdotuksia orkesterille. Museokohteiden opasteiden suunnitteluprosessi käynnistetty.

Hiilineutraali Lahti

 Tavoitteet toteutuivat

 Tavoitteet toteutuivat osittain

 Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
<p>Edistämme asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä luontolähtöisesti. (sivi+koha+kymp)</p> 	<p>Luontoaskel terveyteen -ohjelman jalkautus käynnistynyt. / Luonnon monimuotoisuus vahvistuu; lahtelaiset ovat terveempiä ja liikkuvat enemmän; lähiluonnon virkistyskäyttömahdollisuudet kasvavat.</p>	<p>Luontoaskel terveyteen -ohjelman toteutuminen v. 2023 osalta, kyllä / ei</p>	<p>Toimintaohjelma on käsitelty johtoryhmissä ja ohjelman priorisointi vuosille 2023-2024 on tehty palautteiden perusteella. Kansainvälinen ohjelmaa tukeva URBACT-rahoitteinen hanke käynnistynyt. Kouluruokailun kasvispainotteisuuden kehittämiseksi käynnistynyt YM:n rahoittama työ. Asukkaille suunnattu ideakysely asuinympäristöjen terveellisyden lisäämisestä tuotti yli 180 ideaa, joita on työstetty eteenpäin. Luonto elvyttää -hankkeesta saatiin hyvät tulokset.</p> <p>Polkuverkostojen yleissuunnittelu on käynnistynyt resurssipulan takia hitaasti. Opastettuja luontopolkuja valmistunut mm. Renkomäkeen ja Kintterönsuolle. Linnaistensuon pitkospuut on uusittu kesäkuun. Luontoretkestä on laadittu 2 krt/v luontoretkiesite.</p> <p>Luonnonsuojeluohjelma on laadittu ja käsitelty kaupungin sisällä. SL-merkinnällä kaavassa oleville alueille (7/8) sekä Kintterönsuon loppuosalle ja Hakalaukunsuolle haettiin rauhoitusta vuonna 2023.</p> <p>Kaupungin omistamien metsien hoito- ja käyttöperiaatteet päivitetään.</p> <p>Lahden suunta -työn 2021-2025 osana laadittu uusi, yleiskaavatasoinen selvitys taajama-alueen arvokkaista luontotyypeistä. Tieto jalostettu yleiskaavamerkinnöiksi ja -määräyksiksi Lahden yleiskaava 2035.</p> <p>Ilmanlaatu- ja terveystiedon yhdistämisen suunnittelu aloitettu.</p> <p>Sivistyksen palvelualueella on tarkennettu ohjelman teemoja (ruoka, liikkuminen, elinympäristö, luontoyhteys) ja määritelty keskeiset tarkennetut tavoitteet vuosille 2023-2024. Hyvinvointiryhmä on seurannut hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumista.</p> <p>Kumppanuuspöydille on valmistunut Luontoaskel terveyteen -ohjelman teemaiset KerroPois-keskustelukortit, jotka on otettu käyttöön uuden toimintakauden alettua. Asuinalueitahtumissa on keskusteltu kestäviin ratkaisuihin ja elämäntapaan liittyvistä teemoista. Asukkaille suunnattu kestävä elämäntapa -kysely on toteutettu 2022-2023; vastaajia n. 400.</p> <p>Osallistuvassa budjetoinnissa saatiin 38 kestävyysaiheista ja 244 ympäristöaiheista ideaa. Toteutukseen eteni 1 kestävyysaiheinen ja 10 ympäristöaiheista ideaa.</p> <p>Wellamo-opistossa toteutettu Luontoaskel terveyteen -teemaisia kursseja ja luentoja keväällä ja syksyllä 2023.</p>

Hiilineutraali Lahti



Tavoitteet toteutuivat






Tavoitteet toteutuivat osittain


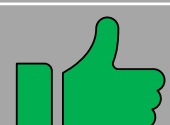

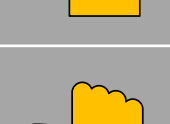



Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Kehitämme joukkoliikenteen kilpailukykyä ja houkuttelevuutta. (kympp) 	Tavoite: Matkustajaosuuksien ja lipputulojen kasvattaminen vähintään koronapandemiaa edeltävälle tasolle. Kestävien kulkumuotojen osuus 51% vuonna 2030.	Kestävien kulkumuotojen osuus Lipputulojen kehitys	2023 lipputulot olivat 8% yli vuoden 2019 tason. 2023 matkustus oli +4% yli vuoden 2019 tason. Vyöhykeuudistus otettu käyttöön 1.3.2023. Palautteen ja kokemusten perusteella linjastoon toteutettu pieniä muutoksia ja hienosäätöä 8/2023 alkaen. VR-yhteislippu siirtynee vuoden 2024 puolelle johtuen ohjelmistomuutosten aikataulusta.
Laajennamme kaupunkipyöräjärjestelmää. (kympp) 	Kaupunkipyörien määrä: Lähtötilanne (2022): 250, tavoite: 500 Pyörien käyttöasteen kasvu: lähtötaso 2,1 matkaa / pyörä / päivä, tavoitteena 4.	Kaupunkipyörien määrä. Mankeli-matkoja / pyörä / päivä	Pyörä- ja asemamäärä tuplattu (+100%) kaudelle 2023. Lipputuotteet uudistettu kaudelle 2023. Kaudella 2023 käyttäjämäärät kasvoivat 166% ja lipputulot (ALV0%) 114%, vaikka lippujen ALV-kanta korjattiin suuremmaksi. Vertailukelpoinen arvonlisäverollinen lipputulo kasvoi 141% edellisestä kaudesta. Tavoitellusta lipputulosta jäätii noin 43t€, josta johtuen hinnoitteluun tehdään muutoksia seuraavalle kaudelle. Käyttöaste (matkaa/pyörä/päivä) kasvoi edellisen kauden 2,1:stä 2,8 matkaan/pyörä/päivä, jääden kuitenkin alle tavoitetason 4,0. Elo- ja syyskuussa kuukausittainen käyttöaste oli 3,5 ja kesäkuusta syyskuuhun yli 3,0. Kauden alun ja lopun hiljaisemmat kuukaudet laskevat koko kauden käyttöastetta.

Osaava Lahti

-  Tavoitteet toteutuivat
-  Tavoitteet toteutuivat osittain
-  Tavoitteet eivät toteutuneet

	Vakiinnutamme Junnuyliopiston toiminnan.
	Parannamme Lahden imagoa ja uudistamme Lahden kaupungin ilmettä.
	Parannamme opiskelijoiden työllistymistä ja yrittäjyyttä alueella.
	Käynnistämme toimintamallin tukemaan kansainvälisten asukkaiden kotoutumista ja työllistymistä.
	Houkuttelemme uusia yrityksiä ja turvaamme nykyisten yritysten laajennusmahdollisuudet
	Kasvatamme ja varmistamme monipuolisen yritystonttitarjonnan riittävyyden pitkällä aikajänteellä
	Vahvistamme alueellista innovaatiotoimintaa entistä kansainvälisemmälle tasolle.
	Kehitämme entistä asiakaslähtöisempiä työnantaja- ja työnhakijapalveluita

Tukee strategian tavoitteita:

- Yritysten ja työpaikkojen määrä kasvaa
- Yrittäjien arvio elinkeinopolitiikasta paranee
- Yritysten investoinnit lisääntyvät Lahden alueella
- Lahdessa on korkeakouluopiskelijoita 8500 hlöä v. 2026 ja 10 000 hlöä v.2030
- Lahden koulutustaso nousee
- Työllisyys kehittyy positiivisesti
- Osaavan työvoiman saatavuus parantuu

Osaava Lahti



Tavoitteet toteutuivat



Tavoitteet toteutuivat osittain



Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
<p>Houkuttelemme uusia yrityksiä ja turvaamme nykyisten yritysten laajennusmahdollisuudet (Kymp + koha)</p> 	<p>Houkutellaan & helpotetaan yritysten sijoittumista. Turvataan olemassa olevien yritysten laajennusmahdollisuuksia.</p> <p>Rakennetaan yhdessä alueen sidosryhmien kanssa tiivis uudenlainen toimintamalli, jolla edistetään sijoittuvien yritysten houkuttelua ja niiden konkreettista sijoittumista alueelle.</p> <p>All inclusive -asettautumispalvelun kehittäminen yritysten henkilöstölle aloitetaan 2023 aikana</p>	<p>Aloittaneet yritykset / syntyneet työpaikat / verotulojen keskiansion kehitys.</p> <p>Sijoittuvien yritysten palaute palveluista. Tavoitteena kokonaisarvio vähintään 4.</p> <p>Alueellinen sijoittumisen tukipalvelu on käytössä sidosryhmien yhteistyössä, kyllä/ei</p> <p>All inclusive -palvelu on/ei ole kokeilussa</p>	<p>Yhteistoimintamalli luotu yhdessä Ladecin kanssa erikokoisten yritysten sijoittumiselle..</p> <p>Fazer Oy yhteistyösopimus laadittu.</p> <p>Kempower Oy kasvusopimus laadittu.</p> <p>Sijoittumispolku/toimintapa Lahden lähiseudun kuntien kanssa alueelle mahdollisesti sijoittuville yrityksille luotu Ladecin johdolla.</p> <p>All inclusive malli testissä yritysten henkilöstön sijoittumisen helpottamiseksi seudulle Fazerin kanssa. Ensimmäiset paikkakunta-kohtaiset tilaisuudet pidetty.</p> <p>Kempowerin kasvusopimusyhteistyö palaverikäytännöt luotu ja toimenpiteiden eteenpäinvienti aloitettu.</p> <p>- Henkilöstön sijoittumista tukeva all inclusive -palvelumalli konseptoitu ja valmiudessa käynnistettäväksi.</p> <p>- Digimarkkinointia pilotoitu. Invest in- markkinointia tullaan kohdentamaan erityisesti Fazerin potentiaalisille alihankkijoille mahdollisen suklaatehtaan investointipäätöksen jälkeen.</p>
<p>Kasvatamme ja varmistamme monipuolisen yritystonttitarjonnan riittävyyden pitkällä aikajänteellä. (kymp)</p> 	<p>Yritystonttitarjonnan (myös suuryritykset) kasvattaminen ja monipuolistaminen.</p> <p>Asemakaavoitetaan uutta yritystonttimaata vähintään 20 ha.</p>	<p>Elinkeinoelämän toimintojen mahdollistavien asemakaavamuutoksien ehdotusvaihe asetettu nähtäville yhteensä 20 ha osalta, kyllä/ei</p>	<p>Pippon II-vaiheen tonttien esirakentamisen urakka valmis.</p> <p>Pippon III-alueen kaavarunko laadittu ja laajennusalueen asemakaavaehdotus laitettu ehdotuksena nähtäville.</p> <p>Jokimaan yrityspuiston asemakaavan luonnosvaiheen kuuleminen pidetty.</p> <p>Yleiskaavaehdotuksen 2035 valmistelu käynnissä ja yritysalueiden priorisointi laadittavana osana Lahden suunta ehdotusta. Valmistuu vuoden 2024 aikana.</p>

Elävä Lahti



Tavoitteet toteutuivat



Tavoitteet toteutuivat osittain

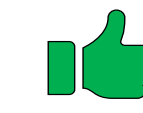


Tavoitteet eivät toteutuneet

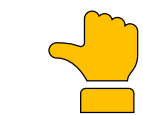
	Toimimme aktiivisesti tapahtumien supervuoden onnistumiseksi; ylläpidämme ja parannamme onnistumisen edellytyksiä
	Kehitämme Lahtea kansainvälisenä tapahtumakaupunkina.
	Kehitämme osallistuvaa budjetointia, jolla parannamme asukastyytyvää ja osallisuuden kokemusta.
	Elävöitämme kaupungin keskustaa

Tukee strategian tavoitteita:

- Vierailijoiden lkm. Lahdessa palaa vuoden 2019 tasolle ja kasvaa sen jälkeen vuosittain 1,5%
- Keskustan viihtyisyys kasvaa
- Matalan kynnyksen liikunta- ja kulttuurimahdollisuuksien saavutettavuus paranee
- Aktiivisesti osallistuvien asukkaiden määrä ja osallistumismahdollisuudet lisääntyvät





Tavoitteet toteutuivat



Tavoitteet toteutuivat osittain



Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
<p>Kehitämme Lahtea kansainvälisenä tapahtumakaupunkina. (sivi+koha+kymp)</p> 	<p>Tavoitetaso: Tapahtumia ympärivuotisesti. Kansainvälisten tapahtumien määrän kasvu/pysyvyys. Tiedekongressien haun ja toteuttamisen aktivointi. Kv-opiskelijatapahtumien lisäys.</p>	<p>Vierailijoiden lkm. Lahdessa palaa vuoden 2019 tasolle ja kasvaa sen jälkeen vuosittain 1,5 %. Tapahtumia ympärivuotisesti. Tapahtumien lkm kasvaa/pysyy.</p>	<p>Tapahtumaohjelman laadinta on aikataulussa; siinä tähdätään, että on valmista vuoden 2023 loppuun mennessä. Tiedekongressien haku on jo aktivoitunut asiaan palkatun henkilön ansiosta. KV-tapahtumien hakukonsepti valmistuu elokuun loppuun mennessä, minkä jälkeen myös hakutoimenpiteissä aktivoidutaan entisestään.</p> <p>Päijät-Hämeessä kirjattiin 2023 lähes 850 000 maksettua majoitusvuorokautta, mikä on reilut 100 000 enemmän vuoteen 2022 verrattuna.</p> <p>Tapahtumaluvat 2019: 68, 2021:53, 2022:52, 2023: 101</p> <p>Tapahtumia yhteensä 2023: 170, 2022:109 Kasainvälisiä 2023: 26, 2022:30 Maakunnallisia 2023: 25, 2022:13 Paikallisia 2023: 81, 2022:33</p>
<p>Elävöitämme kaupungin keskustaa. (sivi+koha+kymp)</p> 	<p>Kauppatorin tulevaisuuden kuvan selkeyttäminen.</p> <p>Keskustan katu- ja kaupunkitilojen brändäys yhdessä yrittäjien kanssa.</p> <p>Laaditaan keskustan liikennetarkaisu ja yleissuunnitelma (KYMP).</p> <p>Tapahtumatoiminnan tulevaisuuskuvan selkeyttäminen ja elvyttäminen.</p> <p>Luodaan pientapahtumien tukemisen konsepti, jonka avulla kaupunki mahdollistaa tapahtumien helpon järjestämisen.</p>	<p>Kauppatorin kehittämissuunnitelman valmiusaste.</p> <p>Keskustan liikennetarkaisu ja yleissuunnitelma on/ei ole valmis. Kävijämäärän muutokset.</p> <p>Tapahtumaohjelma keskustan osalta on valmis.</p> <p>Tapahtumien määrän kasvu koko kaupunki/keskusta. Konsepti valmis ja järjestelmä luotu.</p>	<p>Kauppatorin kehittäminen on osa Keskustavisiota, joka valmistuu toukokuussa 2024. Tapahtumapalvelut ottavat kantaa myös Kauppatoriin tapahtumavenuena osana tapahtumainfran kehittämissuunnitelmaa (ent. Masterplan).</p> <p>Kauppatorin tulevaisuuskuvan ideointi kuuluu Keskustavision työsisältöön. Varsinainen kehittämissuunnitelma on mahdollista käynnistää vision hyväksynnän jälkeen.</p> <p>Keskustan liikennetarkaisu ja katujen brändäys, sekä yleissuunnitelman laadinta siirtyy n-vuodella eteenpäin.</p> <p>Keskustan ja katutilojen brändäystä on tehty lahti City ry:n toimesta yhdessä yrittäjien kanssa. Samoin kulkijamittauksia on tehty lahti City ry:n ja KYMP:n toimesta.</p> <p>Tapahtumatoiminnan kasvu- ja kehittämissuunnitelma on valmistunut 2023 lopussa. Ohjelma ei ota kantaa yksityiskohtiin (esim. keskusta), vaan laajoihin linjauksiin.</p> <p>Tapahtumien tukemisen konsepti on laajassa uusiutumisosiossa, jossa otetaan huomioon myös pienet tapahtumat ja niiden mahdollistaminen ja se valmistuu syyskuksi 2024.</p> <p>Opiskelijajärjestöjen kanssa on aloitettu yhteistyö tapahtumiin liittyen. Kumppanuuspöydillä on omaa, vahvistuvaa tapahtumatuotantoa.</p> <p>Tapahtumien määrän mittaamisen keskitetty malli on edelleen kesken. Nyt tietoa haetaan vielä manuaalisesti eri paikoista.</p>




Tavoitteet toteutuivat



Tavoitteet toteutuivat osittain



Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
<p>Toimimme aktiivisesti tapahtumien supervuoden onnistumiseksi; ylläpidämme ja parannamme onnistumisen edellytyksiä (sivi+koha+kymp)</p> 	<p>-Säästöpainee / onnistuminen yli odotusten. Tyytyväiset osallistujat.</p> <p>-Urheilukeskuksen alueen masterplan-suunnitelma laadittu. Erityisesti huomioidaan MM-kisahaun 2029 tarpeet.</p>	<p>-Asiakaskyselyn tulos eri ryhmistä.</p> <p>-Urheilukeskuksen alueen masterplan-suunnitelman valmiusaste.</p>	<p>Suurtapahtumavuosi onnistui isossa kuvassa erinomaisesti. Suurtapahtumien järjestäjät olivat tyytyväisiä Lahteen, osaamiseen, tiloihin, vapaaehtoiisiin ja kaiken toimivuuteen. Osallistuja-/yleisötavoitteet saavutettiin.</p> <p>Lahti Host City -hanke on käynnistynyt. Masterplan-nimellä työtä ei tullakaan kaikkien toimijoiden yhteispäätöksellä tekemään, vaan tehdään tapahtumainfran kehittämissuunnitelma, joka kattaa kaikki Lahden tapahtumapaikat. Tähän yhdistetään Sustainable Sport-hankkeen talviurheiluun liittyvä hanke, jossa saadaan materiaalia myös MM29-hankkeeseen liittyen. Työ tehdäänkin kuitenkin KYMP:n toiveesta Keskustavisiolle alisteisena, eli se valmistuu vasta toukokuussa 2024 ja sen jälkeen päästään vasta viemään loppuun muita osioita.</p> <p>Urheilukeskuksen visiotavoitteen määrittely on ollut mukana syksyn 2023 Keskustavisio 2040 - työssä. Vision päätöksärittely on maaliskuussa 2024.</p> <p>MM2029 infran tarvekartoitus on tehty Urheilukeskuksen osalta yhteistyössä kaupunkiympäristön ja Lahden tilakeskuksen kanssa.</p>

Hyvinvoiva Lahti



Tavoitteet toteutuivat



Tavoitteet toteutuivat osittain



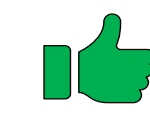
Tavoitteet eivät toteutuneet

	Laadimme kulttuurihyvinvointisuunnitelman
	Tarjoamme uusille lahtelaisille tervetulopakettin, jossa esittelemme kaupungin liikunta- ja kulttuurimahdollisuuksia houkuttelevasti.
	Kehitämme Salpausselän liikuntareitistöjä.
	Hyödynnämme paremmin järvimatkailua kehittämällä Satamia ja Rantaraittia, mm. vierasvenesataman toiminta
	Kehitämme ulkoliikkumispaikkojen palveluverkkoa (liikuntapaikkastrategia)

Tukee strategian tavoitteita:

- Lahtelaiset ovat terveempiä ja liikkuvat enemmän
- Lähiluonnon virkistyskäyttömahdollisuudet kasvavat
- Matalan kynnyksen liikunta- ja kulttuurimahdollisuuksien saavutettavuus paranee
- Vierailijoiden lkm. Lahdessa palaa vuoden 2019 tasolle ja kasvaa sen jälkeen vuosittain 1,5%

Hyvinvoiva Lahti






Tavoitteet toteutuivat



Tavoitteet toteutuivat osittain



Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Kehitämme Salpausselän liikuntareitistöjä. (sivi+kymp) 	Markkinoinnin parantaminen ja kohdentaminen erityisesti pk-seudulle Saavutettavuuden parantaminen. Vanhan raviradan alueen kehityskuvan laatiminen, mikä on alueen tuleva maankäyttö, toimintojen sijoittuminen alueelle.	Verkoston laajuus km. Käyttäjämäärä, kilometrit, mittausteknologia, Raviradan alueen kehityskuva on / ei ole laadittu.	Kävijämäärälaskuri (Suomen ladun talvipolkuhankkeesta saatu) asennettu talvipolun varteen (Raviksen rennolle) 22-23 aikana. Tammi-heinäkuun ohitukset noin 9000 kpl. Päiväkävijöiden keskiarvo 42 hlö. Etäluettavat laskurit (4 kpl) asennettu 27.7.2023. Raviksen Raviksen Rennon laskurin mukaan ohituksia on 8788 kpl aikavälillä 27.7-31.12.2023. Kävijöiden vuorokausikeskiarvio on 56 kpl. Talvikunnossapitokokeilu koettiin merkityksellisenä ja hoitoa jatketaan tulevina talvina, samalla hoidettu reitti laajenee 10 km (yhteensä 20 km). Syksyn aikana toteutetaan Talvipolun opasteet, porttiaiheet eivät toteudu tänä vuonna Kaupunkiympäristön hallinnoiman maa-alueen (vanha ravirata) suunnitelmat tarkentuvat myöhemmin tulevaisuudessa. Liikuntapalvelun osuus tässä suunnittelussa on toimia tarvittaessa asiantuntijan roolissa. Maastoliikuntapolut on karttapalvelu kuvannut omaan sovellukseensa.
Kehitämme ulkoliikkumispaikkojen palveluverkkoa (liikuntapaikkastrategia). (sivi+koha+kymp) 	Palveluverkkosuunnitelma laadittu	Palveluverkkosuunnitelman toimenpiteet toteutuksessa	Liikuntapaikkasuunnitelma on tekeillä ja valmistuu keväällä 2024
Hyödynnämme paremmin järvimatkailua kehittämällä Satamia ja Rantaraittia, mm. vierasvenesataman toiminta (koha+kymp) 	Edellytysten luominen Yksityisten toimijoiden aktivoiminen	Matkailijamäärän kehitys	Laitureiden suunnittelu on käynnissä, rakennetaan keväällä 24. Mahdollisten saunaoperaattoreiden kanssa neuvoteltu. Bout-palvelu käytössä yhteistyössä Lahti Regionin kanssa. Tarkoitus, että palvelu on markkinaehtoista 2024 lähtien. Matkailu piristyi monipuolisesti eri kohderyhmissä. Päijät-Hämeessä kirjattiin vuoden aikana arviolta lähes 850 000 maksettua majoitusvuorokautta, mikä on reilut 100 000 enemmän vuoteen 2022 verrattuna. Majoituksen myyntitulo yltäneen ennätyskalliseen lähes 50 miljoonaan euroon, jolloin kasvua kirjataan noin 25 % verrattuna vuoteen 2022.

Houkutteleva työnantaja Lahti



Tavoitteet toteutuivat



Tavoitteet toteutuivat osittain



Tavoitteet eivät toteutuneet

	Päivitämme perehdytysprosessin monitasoisia menetelmiä tarjoavaksi kokonaisuudeksi
	Kehitämme henkilökohtaisen työsuorituksen arviointia osana palkitsemista
	Varmistamme yhtenäiset johtamiskäytännöt ja tuemme esimiehiä johtamisessa
	Tuemme työyhteisöjä työelämän arjessa
	Varmistamme henkilöstön monipuolisen osaamisen kehittymisen
	Kehitämme työyhteisöviestintää (uusi intranet) ja tuemme viestintäosaamista

Tukee strategian tavoitteita:

- Lahden maine hyvänä työnantajana vahvistuu
- Kaupungin henkilöstön työhyvinvointi parantuu

Houkutteleva työnantaja Lahti




Tavoitteet toteutuivat



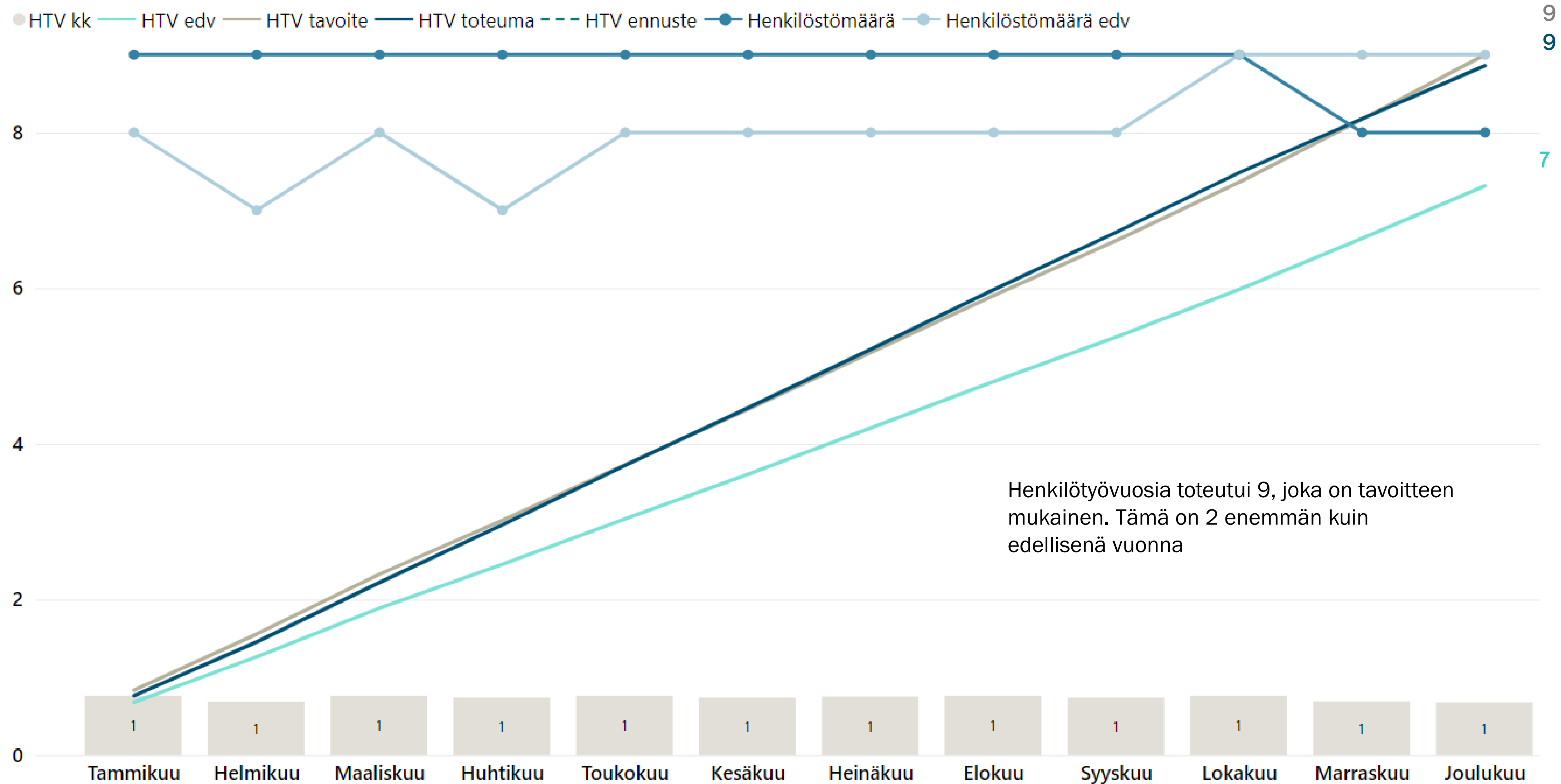
Tavoitteet toteutuivat osittain



Tavoitteet eivät toteutuneet

TOIMENPITEET	LÄHTÖ / TAVOITETASO	MITTARI	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Kehitämme henkilökohtaisen työsuorituksen arviointia osana palkitsemista (koha+sivi+kymp) 	Yleisohjeet olemassa. / Luodaan yhteismitallinen kaupunkitasoinen malli osana palkitsemista tukemaan palvelutoiminnan tavoitteita	Prosessi päivitetty ja otettu käyttöön Kyllä / Ei	Kertapalkitsemisen uudistaminen (kriteerit) laadittu ja käsitellään yhteistoiminnassa. Viestintä ja jalkautus pidemmällä aikavälillä. Henkilökohtaisen työsuorituksen arvioinnin malli toteutuu osittain (nykytilan kartoitus ja analysointi, jakautuminen), mutta työ jatkuu ensi vuonna. Kulttuurin muutos pidemmällä aikavälillä. Vanhan palkitsemisjärjestelmän mukaiset kertapalkitsemiskäytänteet ovat olleet kymmissä käytössä.
Tuemme työyhteisöjä työelämän arjessa (koha+sivi+kymp) 	Tavoite: hyvinvoivat työyhteisöt Päivitetään strategisen työkykyjohtamisen malli	Pulssikysely (arvosana 1-5) työyhteisömme osion keskiarvo (nyt 3,69), työn vaarat ja riskit arvoitu jokaisessa toimintayksikössä (100%)	Strategisen työkykyjohtamisen malli on lähes valmis, mutta loppuunsaattamiseksi tarvitaan työterveyshuollon asiantuntemusta.. Työterveyshuollon kilpailutus on päätynyt ja kumppaniksi valittiin Mehiläinen Oy. Pulssikysely toteutettu. Pulssikyselyssä ei ole työyhteisömme osiota. Työhyvinvointikysely toteutetaan 2/2024. 74 % on ilmoittanut, että työn vaarat ja riskit on arvioitu. 16 % on ilmoittanut, että ei ole arvioitu. Esimiesten osallistuminen valmentava johtaminen-koulutukseen. Riskien arviointi Impact-ohjelmistolla tuotettu kaupunkitekniikassa jokaisesta yksiköstä. Jokaisesta rakennustyömaasta ja kunnossapidon urakasta tuotetaan riskikartoitus. Toimenpiteitä tunnistettuja riskejä kohtaan tuotetaan jatkuvasti ja seurataan kuukausittain. Kaupunginmuseon toimipisteissä riskienarvioinnit tehty. Orkesterissa riskienarvioinnit tehty. Perusopetuksessa riskienarvioinnit tehty.
Varmistamme henkilöstön monipuolisen osaamisen kehittymisen (koha+sivi+kymp) 	Tavoite: Laadimme mallin strategiseen osaamisen johtamiseen ja mallin osaamisen kehittämiseen.	Malli luotu Koulutuspäivät / työntekijä	Osaamisen kehittämisen malli ja strategisen osaamisen johtamisen malli on luotu ja käsitelty syyskuussa YTR:ssä. Malleja on jalkautettu; intrasivu on luotu ja malleja on esitelty esihenkilökahveilla ja palvelualueiden johtoryhmissä. Koulutuspäivät/työntekijä: 2,2 KYMP: Koulutussuunnitelma kuluvalle vuodelle tuotettu ja sen toteutumista seurataan. Koulutussuunnitelman mukaisiin koulutustilaisuuksiin osallistuttu. Uudentyyppisiä koulutuksia kehitetty ja otettu käyttöön esim. Paikkatiedon aamukahvit. Lakimuutosten tuomien koulutustarpeiden tunnistamista ja tarvetta kerätty sekä koulutus toteutettu. SIVI: Kaupunginmuseossa ohjeistettu koulutuksiin osallistumisesta. Perusopetus on järjestänyt ja mahdollistanut henkilöstön osallistumisen koulutussuunnitelman mukaisiin koulutuksiin. Koulutukset on koottu perusopetuksen tapahtumakalenteriin tiedotuksen varmistamiseksi. Liikuntapalvelun osalta ammatillinen koulutus on järjestetty (liikuntapaikkojenhoitajat) Vierumäen Urheiluopiston kanssa. Orkesterilla 2-4 kehityspäivää vuodessa, hallinnon edustajat osallistuvat alan seminaareihin. Muusikoille kehityspäivien ulkoista koulutusta ei pystytä järjestämään taloudellisista resursseista johtuen. Osallisuus ja hyvinvointipalveluilla kaksi kehittämispäivää vuodessa.

Henkilöstön toteuman seuranta, henkilötyövuodet



Raportin sanastositteet

Kuvioissa ja strategiataulukoissa käytetyt lyhenteet

- **KS** = alkuperäinen toimielimen vahvistama käyttösuunnitelma
- **KS+LTA:t** = voimassa oleva käyttösuunnitelma
- **ENN** = koko vuoden ennuste toteumasta
- **Poikkeama** = ennusteen poikkeama voimassa olevaan käyttösuunnitelmaan
- **KOHA** = konsernihallinnon palvelualue
- **SIVI** = sivistyksen palvelualue
- **KYMP** = kaupunkiympäristön palvelualue
- **OSBU** = osallistuva budjetointi, asukkaat mukana suunnittelemassa ja päättämässä taloutta koskevista asioista

Talous

- **Toimintatuotot** = toiminnasta saadut myynti-, maksu-, vuokra- ja muut tuotot sekä saadut tuet ja avustukset
- **Toimintakulut** = toiminnasta aiheutuneet henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet ja tarvikkeet, vuokratulot sekä muut toimintakulut
- **Toimintakate** = toimintatuottojen ja -kulujen erotus, toimintakatteeseen lasketaan mukaan valmistus omaan käyttöön -tuloutuserä
- **Vuosikate** = toimintakatteeseen lisätään verorahoitus sekä rahoituserät, tunnusluku kuvaa poistojen kattamiseen käytettävissä olevaa määrärahaa
- **Tilikauden tulos** = kuvaa tilikauden aikaista taloudellista tulosta
- **Ylijäämää taseessa** = aikaisempien vuosien ylijäämä + ennustettu yli-/alijäämä
- **Sitovuustaso** = kaupunginvaltuustoon nähden sitova organisaatiotaso tai muu osakokonaisuus

Henkilöstö

- **Henkilötyövuosi (HTV)** = palkallinen henkilöstöresurssi, jossa on vähennetty palkattomat poissaolot ja osa-aikaisuudet
- **Henkilöstömäärä** = palvelussuhteessa olevien yksittäisten henkilöiden määrä kuukauden viimeisenä päivänä
- **Terveysperusteiset poissaolot / HTV** = terveysperusteisten poissaolopäivien määrä henkilötyövuotta kohden
- Liitteissä on kuvattuna henkilöstön tunnusluvut kumulatiivisena kertymänä